

TRES CONTES DE PERE CALDERS

IL·LUSTRACIO DE

LLUIS MACAYA

EL PROBLEMA DE L'INDIA

D'una manera més o menys precisa, tothom sap l'adoració que els indis asiàtics dediquen als animals. Ara bé: el que la majoria de la gent ignora és que aquesta adoració sigui tan actual i, sobretot, tan absoluta.

Jo, es clar, tampoc no ho sabia. La primera vegada que vaig anar a Bombay, em pensava que segons quines coses ja no passaven i que, en el fons del fons, no havien passat mai. Era escèptic, sabeu? I la raó no m'assistia pas.

Així, doncs, a l'endemà d'arribar-hi, vaig sortir de l'hotel disposat a passejar i la meua primera troballa en país estrany, la primera sorpresa diríem, va ésser una vaca que caminava deixada anar per la vorera, sense apariència de tenir amo ni guardià. Europeu com sóc, vaig anar a trobar un policia.

—Mireu policia: allí hi ha una vaca perduda —vaig dir-li—. Si no la recolliu, farà alguna cosa que alterarà l'ordre públic...

—Que ella ens guardi a vós i a mi, foraster —respongué—. Les meves mans no són prou pures per a forçar la seva voluntat. El que heu de fer es canviar de camí i no causar-li molèstia.

I ja va estar. A partir d'aleshores, vaig comprovar que hi havia vaques a cada carrer, senyores i mestresses, i que la gent les tractava amb una submissa cortesia.

El conèixer món em dona un gran poder d'adaptació, i al cap d'una setmana, jo podia mostrar més finor en el meu tracte amb les vaques que qualsevol indi ben criat.

Mentrestant, una noia anglesa m'havia enamorat i galant com sóc i sabedor d'allò que és plaent a les dones, un dia em vaig disposar a anar-la veure, portant-li un ram de flors realment opulent.

Estava al carrer, agafant el ram amb les dues mans, en espera que passés un taxi i heus aquí que una vaca em va veure de lluny i em va mirar amb simpatia. Amb un posat garneu, la bèstia aquella es va posar a caminar cap allí on em trobava i en arribar, va olorar-me una bona estona, sense portar-hi gens de pressa. Després, amb un cop de cap ràpid, va allargar el morro i es menjà dues flors del ram.

Això era irritant. Oblidatís de totes les conveniències, vaig posar-li la mà plana damunt del nas (o allò que les vaques tenen com a nas) i la vaig empènyer endarrera.

La vaca sabia que no era permès a un estranger d'anar tan lluny. No tenia memòria que mai hagués passat una cosa semblant, i en defensa dels seus privilegis va fer un bram profund, allargat, que es va sentir de tot el barri.

La gent s'agombolà al meu voltant amb un gest d'hostilitat, i al cap d'un moment venia un policia per preguntar-me què passava.

—La raó és meua, no em podeu fer res. M'estava aquí, sense voler mal a ningú, quan ha vingut aquesta vaca a menjar-se'm el ram de flors. Jo respecto la vaca, i mai no hauria estat el primer en la baralla. Però el ram és meu, l'he adquirit legítimament, i el tinc destinat a una altra cosa.

La multitud bramulà d'indignació, i el policia es va mostrar als meus ulls positivament esgarriat:

—Ningú, a l'Índia, no s'treueria a negar a la vaca, allò que de dret li pertany. Si el vostre ram li ve de gust, esteu obligat a donar-li.

I m'obligaren a fer-ho. No em quedava altre remei que resignar-me i desfer el meu camí, vaig tornar a casa del florista. Un cop allí, havent pensat ja el que em calia per

defensar els meus interessos, vaig encarregar un ram com el primer, i un altre de poca categoria econòmica. Vaig fer que em posesin el primer en una capsa, ben tapat, i el segon arreglat per ésser dut a les mans ostensiblement.

Tothom haurà comprès la meva idea. El pom econòmic em serviria per satisfer la voracitat de la vaca, desviant la seva atenció de la capsa.

En repassar pel lloc de la meva dissort primera, vaig veure que la vaca encara estava allí, triant d'entre el paper de plata, els tanyes que més li abellien. La bèstia aixecà el cap i em mirà plena de fatxenderia, segura de disposar de mi al seu arbitri.

"Ara rail!", vaig pensar. I maneiant la meva picardia, que sempre he sabut superior a la d'una vaca, vaig acostar-m'hi caminant com un súbdit davant del seu senyor. Ella, amb l'abusivitat que dona l'exercici d'un poder sense límits, olorà les flors somrient. Jo em vaig avançar al seu desig i li vaig allargar el ram públicament.

Des d'allí prop, el policia em va enviar un gest amical d'aprovació. Quan aquella autoritat va acostar-se'm per donar-me les gràcies en nom de l'Índia, li vaig dir:

—Aquesta vegada, l'avantatge és meu. El ram veritable el porto dins la capsa, i això que la vaca s'està menjant es un pom de quatre cèntims.

Ni mai que ho hagués dit! El policia trobà que l'engany era monstruós, i havent-me detingut per a respondre del meu delictes, un jutge em condemnà a tres mesos de presó, "per haver fet trampa a una vaca sagrada".

H I S T O R I A Tothom que tingui
N A T U R A L quatre lectures sap
que en el tròpic hi
ha ciutats bones que
tenen una retirada amb les veritables ciutats
d'Occident.

Però abans de formar-se un judici definitiu sobre la matèria, cal conèixer ben bé tots els extrems i jo estic en condicions d'aportar dades que posaran la qüestió sota una nova llum.

Perquè una vegada, per descansar de no recordar quina fatiga, me'n vaig anar a viure en una ciutat tropical. Era una ciutat asfaltada, amb construccions a l'americana i semàfors a cada xamfrà, policies de carrer, uns tramvies que anaven bé i un servei de cultes que omplia folgadoament les necessitats dels habitants i de la gent que els visitava.

Vaig llogar un pis modern, tot ell de ciment armat i ferro, amb uns serveis sanitaris que, segons declaració explícita de l'amo de la casa, eren triats del catàleg més recent d'una fàbrica que diu que tenia tanta fama.

Feia tot l'efecte que en aquell pis s'hi havia de viure bé. Però no era pas veritat. El primer dia d'estar-m'hi van començar a sortir insectes de totes les esclotxes i em voltaven i em miraven esperant que m'adormís per picar-me. Contra ells tenia les defenses que la indústria moderna posa al servei del llogater en casos com aquests, i em va fer l'efecte que no m'havia de preocupar massa.

Però a l'endemà ja vaig descobrir unes cuques estranyes que s'havien de matar, precisament, esclafant-les, i després rates, un rèptil tropical que canta de nits, escorpins, la perillosa "mimeola-alleuquis" que es menja les orelles de les criatures i, quan aquestes manquen, les dels grans, termites blanques, etc. etc.

Tenia la sensació d'ésser un sobrevingut en aquell pis i, efectivament, algun cop havia sorprès una mirada plena de retrets d'una d'aquelles bestioles. Però ja sabeu com som els europeus. No cedim, anem a la nostra i tenim un temperament bel·licós. Vaig decidir plantar cara i em passava lluitant del matí al vespre, amagant-me pels reconcs amb una fusta a les mans, esperant el pas de qualsevol animal.

Però un dia, un dimecres, vaig trobar un tigre a la cuina. Això sí que em va indignar i em va fer veure que ja n'hi havia prou.

Vaig anar a trobar la portera, saltant els graons de quatre en quatre.

—Tinc un tigre en el pis! —vaig dir-li.

—Ja? —repongué—. Aquest any s'ha avançat la temporada...

—Ah, sí?

—Sí —diu—. Quan vénen les pluges les femelles cerquen aixopluc en els pisos, per tal de criar. Si no la molesteu, no us farà res. El millor és fer veure que l'ignoreu, i sobretot procurar no trepitjar-la. Ben portades, aquestes bèsties encara fan companyia.

—Ah, sí?

—Sí. Només causen molèstia en el moment de donar a llum; però vós mateix podeu vigilar-la i quan compregueu que s'acosta l'hora us en aneu a passar un parell de dies a l'hotel. L'amo us rebaixarà del lloguer del pis la despesa que fareu en aquest sentit.

Vaig emprendre el retorn al pis amb el cap cot, ple de presentiments. Quan era a mitja escala, la portera va cridar-me:

—Obligada recomanar-vos que li feu un jaç de palla a la cuina, i —d'això feu-vos-en ben bé càrrec— que li tingueu sempre una galleda d'aigua neta a punt.

C A D A U D E L En una altra oca-
S E U O F I C I sió, em trobava nave-
gant en alta mar. Si
no recordo malament,
anava a l'Àfrica a caçar una determinada
classe de negres, aneu a saber amb quin
objecte.

M'avorria, el vaixell se'm feia petit i la gent que duia anaven perdent la gràcia, si és que n'havien tingut mai. Ociós, un dia, vaig anar a veure el capità; el vaig trobar que feia números per tal de navegar a dretes, però no va refusar pas la conversa.

Ell tenia la seva idea fixa i jo la meva. Com que ell era capità, va aferrar-se primer a la seva i digué:

—Si alguna cosa mereix que un home hi dediqui la seva vida, és l'art de la rellotgeria. Els rellotges tenen una ànima i una veu, i una oculta personalitat que correspon a cada màquina-individu. Els homes tenim, en el món, un rellotge per cadascun de nosaltres, però només un que ens vagi bé, com

diu que només hi ha una dona que ens pugui escaure totalment. Anem per la vida cercant el nostre rellotge, amb un festeig subtil, i molt rarament tenim la sort de trobar-lo.

"L'home que l'ha trobat es distingeix de seguida dels altres. Té una mena d'aplom en la distribució del seu temps que no pot enganyar a ningú, i quan consulta el seu rellotge, aquest surt ample de la seva butxaca, sol·licitant una carícia del senyor. L'home se'l mira sense precipitar-se, el sospesa, passa el dit pòlzer per damunt del vidre i mai —ho enteneu bé?—, mai no li dóna corda fora d'hores. Si coneixeu una d'aquestes persones, veureu que les coses els van regularment bé.

"Els altres, els que no l'han trobat, només consulten el seu rellotge quan no en tenen cap de torre que els sigui visible; si els presenten algú no s'obliden mai de preguntar-li si té hora bona, i rectifiquen la seva sense

investigar. Quan tenen el rellotge a les mans, no es poden estar de donar-li corda, i el so rollen i l'escolten amb un gest de desconfiança. Aquesta gent sempre fa massa tard o massa d'hora i us dóna la impressió que no acabaran mai de trobar la seva jeia.

"Jo sóc un cas de vocació contrariada. Faig de capità de mar per herència, i una mica perquè em van enganyar dient-me que un vaixell és de les coses que més s'assemblen a un rellotge. No ho creguéssiu pas.

"El meu ofici de l'ànima és la rellotgeria. D'això de la navegació —és un dir-vos-ho a vós— no n'he tret mai l'aigua clara".

L'entrevista va acabar aquí, perquè era hora de dinar. Després, abans que passessin tres o quatre dies de mar quieta i bon temps, el vaixell encallava en una illota on no érem esperats ni el capità, ni jo, ni cap dels vuit-cents passatgers i tripulants que ens acompanyaven.